

Κεραμικά της Μεσογείου

Ανάλυση Ανάκτηση Αναβίωση

Διακοσμημένη Κεραμική από την Ελλάδα, Ισπανία, Μαρόκο, Τουρκία και Ιορδανία

Σκοποί

- Ταυτοποίηση πρώτων υλών και τεχνικών που χρησιμοποιούνταν στην παραγωγή 5 τύπων αρχαίων και ιστορικών κεραμικών αντικειμένων της Μεσογείου
- Ανάκτηση και Αναβίωση των χαμένων τεχνικών κατασκευής
- Βελτίωση της διαδικασίας παραγωγής με την εφαρμογή σύγχρονων επιστημονικών μεθόδων, λαμβάνοντας υπόψη κανονισμούς υγείας και ασφάλειας
- Διάχυση της επιστημονικής γνώσης

Τύποι κεραμικών της Μεσογείου

- Αττικά μελανόμορφα και ερυθρόμορφα, Ελλάδα (6ος- 4ος αι. π.Χ)
- Ρωμαϊκά ερυθροβαφή Terra Sigillata, Ισπανία (2ος π.Χ- 2ος αι. μ.Χ)
- Κεραμικά των Ναβαταίων (Πέτρα), Ιορδανία (1ος π.Χ- 6ος αι. μ.Χ)
- Κεραμικά Iznik (Νίκαια), Τουρκία (15ος- 17ος αι. μ.Χ)
- Majolica, Ισπανία και Μαρόκο (17ος- 18ος αι. Μ.Χ)

Υλοποίηση

- Εθνο-αρχαιολογική μελέτη και τεκμηρίωση των αρχαίων τεχνικών
- Ανάλυση αρχαιολογικών αντικειμένων και πρώτων υλών με φυσικοχημικές τεχνικές
- Εργαστηριακή αναπαραγωγή των επι μέρους τεχνικών και πλήρης αναπαραγωγή κεραμικών αντικειμένων
- Συμμόρφωση της σύγχρονης παραγωγής με τους κανονισμούς υγείας και ασφάλειας μέσω της ανάπτυξης αποδεκτών υαλωμάτων κυρίως όσον αφορά στον Μόλυβδο

Επιτεύγματα

- Αναπαραγωγή πέντε τύπων κεραμικής της Μεσογείου
- Κατανόηση των αστοιχιών
- Βελτίωση της απόδοσης παραγωγής
- Διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Μεσογείου
- Νέες ευκαιρίες απασχόλησης
- Διάχυση της γνώσης: www.cera-med.net, εκπαιδευτικά προγράμματα, εκθέσεις, θεματικά συνέδρια
- Δημιουργία και καθιέρωση ονομασίας ποιότητας και «προσήμου» (quality label) του CERAMED για αισθητικά άρτια και τεχνολογικά αυθεντικά αντίγραφα αρχαίων και ιστορικών κεραμικών

Ας προβληματιστούμε...

Παρόλες τις προσπάθειες ελέγχου από εθνικές αρχές και διεθνείς οργανισμούς οι λαθρανασκαφές, η αρχαιοκαπηλία και το παράνομο εμπόριο εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό πρόβλημα και στην Μεσόγειο. Η σύγχρονη παραγωγή πιστών, μουσειακής ποιότητας, αντιγράφων αρχαίων αντικειμένων, τουλάχιστον όσον αφορά στα υλικά και τις τεχνικές, θα μπορούσε να μετριάσει τη ζήτηση αυθεντικών αντικειμένων, ενώ επιπλέον, μπορεί να οδηγήσει σε μια νέα αγορά για αντικείμενα μουσειακής-συλλεκτικής ποιότητας. Την πολιτική αυτή υιοθέτησε πρόσφατα η περουβιανή κυβέρνηση η οποία σε μια προσπάθεια πάταξης των παράνομων εξαγωγών προ-Κολομβιανών αρχαιοτήτων ενθαρρύνει την σύγχρονη παραγωγή «πιστοποιημένων» προϊόντων υψηλής ποιότητας. Ένας από τους σκοπούς του προγράμματος CERAMED είναι η προώθηση μιας τέτοιας πολιτικής στις εμπλεκόμενες χώρες (Ελλάδα, Τουρκία, Ισπανία, Μαρόκο, Ιορδανία). Το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελλάδας όρα ήδη σε αυτή την κατεύθυνση ενθαρρύνοντας την πώληση αναπαραγωγών «μουσειακής ποιότητας» στα πωλητήρια των μεγαλύτερων μουσείων της χώρας. Το ίδιο συμβαίνει με τα πωλητήρια των Μουσείων Μπενάκη και Κυκλαδικής Τέχνης που διαθέτουν αυθεντικές αναπαραγωγές αντικειμένων από τις συλλογές τους. Μια δεύτερη, συναφής, πρωτοβουλία του Υπουργείου είναι η δημιουργία τοπικών εκθέσεων που προωθούν την ιστορία της περιοχής χρησιμοποιώντας πιστά αντίγραφα των αρχαίων αντικειμένων που ήρθαν στο φως με τις ανασκαφικές έρευνες (π.χ. Αθήνα, σταθμοί Μετρό, Κόρινθος, θερματικός σταθμός Προαστιακού Σιδηροδρόμου).

Βέβαια, τέτοιες πρωτοβουλίες ενέχουν τον κίνδυνο της τεχνητής παλαίωσης των σύγχρονων αυτών αντιγράφων και τη μεταπώλησή τους στις διεθνείς αγορές ως αυθεντικών αντικειμένων. Δικλείδα ασφαλείας σε μια τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να είναι η δημιουργία και καθιέρωση σήματος ποιότητας ενσωματωμένου στο αντικείμενο, καθώς και η καταχώρηση και δημοσιοποίηση στις διεθνείς αγορές και στους Οίκους Δημοπρασιών του κάθε αντικειμένου που αναπαράγεται.

Συνεργάτες

- Ινστιτούτο Θεωρητικής και Φυσικής Χημείας, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα, Ελλάδα www.eie.gr
- Ομάδα Αρχαιομετρίας, Τμήμα Προϊστορίας-Αρχαίας Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Βαρκελώνης, Ισπανία www.ub.edu
- Ινστιτούτο Επιστήμης Υλικών, Κέντρο Ερευνών Marmara - TUBITAK Κωνσταντινούπολη, Τουρκία www.mam.gov.tr
- Ινστιτούτο Queen Rania για τον Τουρισμό και την Πολιτιστική Κληρονομιά, Πανεπιστήμιο Hashemite, Ζάρκα, Ιορδανία www.hu.edu.jo
- Τμήμα Λογοτεχνίας και Επιστημών του Ανθρώπου, Πανεπιστήμιο Mohammed I, Oujda, Μαρόκο
- Θέτις Authentics ΕΠΕ, Θετικές Επιστήμες για την Τέχνη -Ιστορία -Συντήρηση, Αθήνα, Ελλάδα www.thetis.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ INCO CERAMED:
ICAZ-CT-2002-10018
(Ιαν 2003 - Δεκ 2005)

Ταυτοποίηση, Ανάκτηση και Βελτίωση Αρχαίων και Ιστορικών Τεχνικών Κεραμικής της Μεσογείου για την Αναπαραγωγή Αντικειμένων Αρχαιολογικής Αξίας